

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til finanslov for finansåret 1. april 1972-31. marts 1973.

(Lovforslaget (nr. 31) findes i tillæg D. sp. 1, fremsættelsen i tidenden sp. 978).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Lysholt Hansen: Finansloven er det tal-mæssige udtryk for statens økonomiske aktivitet. Den viser, hvorledes den almindelige økonomiske udvikling påvirker statens indtægter og udgifter, og den viser til gengæld også, hvorledes staten gennem sine indkomster og udgifter søger at påvirke landets økonomi. Når man skal bedømme det foreliggende finanslovsforslag, må det derfor ses i en større samfundsøkonomisk sammenhæng.

Da regeringen trådte til, var landets økonomiske situation mere end alvorlig, og det er den fortsat. Udadtill slås vi med et betalingsbalanceunderskud på mellem 3 og 4 pct. af nationalindkomsten. I løbet af 3½ år lykkedes det den borgerlige regering at øge vor udenlandske nettogæld fra 7 milliarder kr. til 18 milliarder kr. Den øgede gældsstiftelse var ikke udtryk for nogen bevidst økonomisk politik, og den var lavet først og fremmest i form af korte varekreditter. I denne situation var det helt afgørende for regeringen at skabe tillid i udlandet til, at situationen herhjemme kom under kontrol. Udviklingen på betalingsbalancen måtte vendes, for at vi kunne undgå spekulation i den danske krone. Derudover var det nødvendigt at tilrettelægge en langsigtet økonomisk politik, der kunne bringe underskuddet ud af verden.

Indadtill kæmper vi for at bevare beskæftigelsen, og det er ikke nemt. Det er det ikke af 3 grunde. For det første fordi den internationale konjunkturudvikling lader meget tilbage at ønske. Den afmatning, som prægede det meste af 1971, skulle efter de fleste spådomme have været vendt til en ny fremgang, men den er jo altså endnu ikke kommet. For det andet fordi den hastige tekniske og økonomiske udvikling stiller stadig krav om omstilling inden for erhvervs-livet. Nyt kommer til, og gammelt må vige, men de mennesker, som var beskæftiget ved det gamle, kan ikke uden videre overføres

til det nye. Det kan i den forbindelse være nok at nævne afvandringen fra landbruget og den mindre detailhandels vanskeligheder.

Den tredje årsag til, at det ligger lidt tungt med beskæftigelsen, er den stramme finans- og pengepolitik, som den forrige regering førte for at begrænse underskuddet og holde inflationen i ave. Det er imidlertid karakteristisk for denne politik, at den nok nåede at bremse den økonomiske vækst, men den nåede ikke at standse inflationen og bremse betalingsbalanceunderskuddet. Med undren konstateredes det, at den traditionelle finanspolitik med store kasseoverskud ikke længere slog til.

Da vi på socialdemokratiets årsmøde i august i år vedtog vort 4 års program, gjorde vi det i erkendelsen af, at der måtte nye midler til, hvis den økonomiske politik skulle lykkes. Men før vi kunne vælge disse midler, måtte vi gøre os klart, hvorfor de gamle midler ikke virkede. Vi kom herunder ind på to forhold af betydning for penge- og kapitalmarkedet. Det var for det første den om sig gribende inkassering af inflationsgevinster over obligations- og pantebrevsmarkedet. Hver dag skaber inflationen plads til nye lån i gamle ejendomme. Disse lån kan tage form af obligationslån eller af pantebrevslån. Lad os først se lidt på obligationslånene.

Disse lån var det hensigten at begrænse ved det såkaldte realkreditforlig, der sænkede lånegrænserne og forkortede lånenes løbetid. Ikke desto mindre har vi set en eksplosiv stigning i obligationsudstedelsen; ifølge Nationalbankens statistik over tinglyst gæld i fast ejendom var nyudstedelsen af obligationer i årets første tre kvartaler ca. 10,8 milliarder kr. imod ca. 8,4 milliarder i den tilsvarende periode i 1970. Der er mange mulige forklaringer på denne stigning, men tilbage bliver nok noget, som må forklares ved, at inflationsgevinster gøres i penge ved optagelse af tillægslån.

Lad mig i den forbindelse gøre en sidebemærkning om realkreditinstitutternes almindelige udlånspolitik. Når man sammenholder vurderinger og salgspriser for fast ejendom, efterlader det et beklemmende indtryk af, at realkreditinstitutterne i deres indbyrdes konkurrence om låntagerne er kommet så højt op med vurderingerne, at de har gjort realkreditforliget til grin. Hvad